

**VERKSAMHETS BESÖK
PÅ
ÖSTANSJÖ SKOLA
ÖSTANSJÖ
HALLSBERGS KOMMUN**

HALLSBERGS KOMMUN

Barn- och utbildningsnämnden

VERKSAMHETSBesøg I ÖSTANSJÖ SKOLA 2007-11-26

Besökare:

Christina Johansson, ordförande Barn- och utbildningsnämnden
Ulf Ström, vice ordförande Barn- och utbildningsnämnden
Rolf Hedén, 2:e vice ordförande Barn- och utbildningsnämnden
Anders Öberg, vik förvaltningschef
Anders Hamp, internkonsult

SYFTE MED VERKSAMHETSBesøgEN

Det huvudsakliga syftet med ett verksamhetsbesök är att granska ett eller flera, för nämndens verksamhet, viktiga områden.

Som utgångspunkt för besöken kartläggs måluppfyllelsen för olika områden som finns med i såväl nationella styrdokument som i kommunen förskole- och skolplan.

Verksamhetsbesök har gjorts i kommunens för- och skolor sedan år 2000. Det innebär att varje för- och skola har haft minst ett tidigare besök under 2000-talet. Vid de första besöken granskade nämnden hur man arbetat med miljö-, hälso- och internationaliseringsfrågor.

Under senare år har tyngdpunkten legat på områdena Utveckling och lärande och Barn och ungas inflytande.

Under de kommande två åren ska verksamhetsbesöken göras i kommunens skolor. Inför dessa besök beslutades i nämnden 2006-10-18 att två områden ska granskas. Nämnden utser ett av granskningsområdena och skolan utser ett område. Nämndens granskningsområde för perioden 2007 och 2008 ska vara:

Inflytande, Delaktighet och Ansvar ur elev-, vårdnadshavares- och personal perspektiv för ökad måluppfyllelse

Rapporten grundar sig i första hand på vad som framkommer vid samtal med rektor, elev-, vårdnadshavar- och personalrepresentanter. Till vissa delar kompletteras dessa samtals innehåll med skriftlig dokumentation som lämnas av de olika representanterna vid samtalen.

Personalen på Östansjö skola vill i samtalen lyfta fram arbetet som görs på skolan för att nå högre måluppfyllelse för barnen och verksamheten.

I de fall som även andra frågor berörs än vad som ryms inom granskningsområdet innehåller också rapporten i vissa fall även dessa samtalspunkter.

LEDNING OCH STYRNING

Östansjö skola har idag 100 elever i åldrarna 6 – 12 år. Det finns också ett fritidshem med 37 barn. Till rektorsenheten Östansjö finns också en förskola med tre avdelningar.

Skolan är organiserad i två arbetsenheter. Det är Planeten F – åk 2 med 36 barn och Galaxen med 64 barn i åk 3 – åk 6. Galaxens arbetsenhet är uppdelad i två arbetslag där 3:or och 4:or tillhör det ena och 5:or och 6:or det andra arbetslaget.

Arbetslag F – 2 med 36 barn kommer att flytta till biblioteket på grund av att förskolan behöver utökas med 0,5 avdelning. De gamla bibliotekslokalerna kommer att rustas och anpassas för den nya verksamheten. Där arbetar man med barnen som en hel grupp. Man startar dagen med en gemensam samling därefter delas barnen upp i mindre grupper allt efter individuella behov.

I 3 - 4ans arbetslag arbetar man utifrån basgrupperna 3:an och 4:an. Samarbete över grupperna sker vid flera tillfällen i veckan i temaarbete, idrott och utevistelse.

Arbetslag 5 - 6 har idag inget samarbete vilket delvis hänger samman med att lokalerna inte ger bra möjligheter till samverkan. Det har också varit oro i dessa elevgrupper vilket inte heller främjat samarbetet.

Tidigare år har fritids varit uppdelat på två avdelningar med en avdelning för de yngsta och en för de äldre fritidsbarnen. Detta år har skolans elevminskning lett till att fritids även fått färre barn och till följd av detta har resurserna minskat. Detta har tvingat fram en organisation med endast en fritidsavdelning. Personalen ser att barnen i större utsträckning än tidigare slutar på fritids vid lägre åldrar. Rektor ser detta som ett dilemma eftersom flera av dessa barn skulle mått bra av att gå kvar på fritids.

Det finns en ledningsgrupp på skolan som träffas en gång i veckan. I ledningsgruppen ingår rektor, speciallärare och en representant för varje arbetsenhet. Varannan vecka är också områdets elevhälsoteam med på mötena i ledningsgruppen.

Pedagogiska konferenser för samtlig personal genomförs en gång per månad. Fjolårets och årets konferenser har utgått från John Steinbergs material ledarskap i klassrummet. På dessa konferenser organiseras samtal – i tvärgrupper – för att utveckla ”varandra”.

Arbetslagen har gemensam tid en eftermiddag per vecka till planering och arbete med handlingsplaner. Dessa planer är direkt knutna till läroplanen och kommunens plan för förskola och skola.

I arbetslagens dokumentationspärmar finns följande rubriker:

1. Barns och ungas utveckling och lärande
2. Barn och ungas inflytande och ansvar
3. Omsorg om barn och unga
4. Barn och ungas miljö och hälsa
5. Övrig dokumentation

Under året har de olika arbetslagen tagit fram handlingsplaner utifrån följande:

Läroplan – Mål att sträva mot:

Att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö.

Utifrån detta mål i läroplanen har samtliga arbetsenheter satt upp följande som sitt delmål:

I slutet av vårterminen 2008 är alla elever medvetna om de personliga mål som de varit med och satt upp på utvecklingssamtalet. Eleverna arbetar aktivt för att uppnå sina personliga mål.

Läroplan – Mål att sträva mot:

Att varje elev har kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Utifrån detta delmål i läroplanen har de olika arbetslagen enats om att skolans slutmål i åk 6 ska vara:

Under åk 6 vågar varje elev uttrycka sin åsikt inför sin klass.

Under hösten ska också handlingsplaner tas fram utifrån följande uppnåendemål i läroplanen:

Att varje elev behärskar grundläggande matematiskt tänkande och kan tillämpa det i vardagslivet.

I förskoleklassen arbetar man med den språkliga medvetenheten genom materialet Trulle som handlar om rim, meningar, ord, stavelser och ljud. Trulle-arbetet fortsätter sedan med bokstavsarbete i åk 1. I början av åk 1 kontrolleras barnens språkliga medvetenhet av skolans speciallärare. Vidare utför specialläraren en läskontroll av alla barn under våren i åk 2. Arbetslaget tillsammans med specialläraren värderar resultaten och utifrån detta görs den fortsatta planeringen.

Ett viktigt instrument för såväl barnens lärande som för kontakten mellan hem och skola är IUP (Individuell UtvecklingsPlan). Tanken är att barnen ska vara bärare av sin egen IUP. Rektor påpekar att det är viktigt att innehållet är tydligt formulerat så att såväl barn som föräldrar kan se vad barnen kan och inte kan.

Vid IUP arbetar man med översiktsblad i de olika ämnena. Rektor framhåller att det är viktigt att inte bara den vuxne bedömer barnet eftersom då risken är stor att barnet tappar självförtroendet. Barnet behöver vara delaktig i detta arbete.

Det är nu tredje året som nuvarande IUP-blankett används och i enkäter som besvarats av föräldrarna så uttrycker föräldrar att de är positiva till arbetet med och kring IUP.

TRÄFF MED FÖRÄLDREPRESENTANTER

Vid samtalen deltog fem föräldrar med barn från åk 1 till åk 6. Som nästan alltid i sådana här sammanhang ger föräldrarna uttryck mer för sin egen uppfattning än som representant för en hel föräldragrupp. Det kan dock mycket väl innebära att svaren som ges stämmer väl överens med vad andra föräldrar tycker i olika frågor. Jag avstår dock att ge några generella synpunkter utan varje läsare får själv dra sina egna slutsatser av de givna svaren.

Det skiljer också en hel i svaren beroende i vilken klass barnen går.

1. Berätta om i vilka/vilka sätt era barn har inflytande i skolans vardag?

”Jag har en känsla av eleverna är med och påverkar ganska mycket”

” I elevrådet och klassrådet ”

” Uppfattning om att dialogen finns i klassrummet”

” Eleverna har egna uppdrag under utedagarna och det är positivt med kamratstödjure”

2. Vad känner ni till om barnens inflytande och delaktighet i inläringssituationen?

” I F – 2 känns det positivt med flexibiliteten – eleven sätter sina egna mål –

”rör sig fritt emellan – men ”känner en viss oro om att en del barn kan försvinna”

” Får hem en planeringsbok som jag får signera”

” Fick i början på året hem temaplaneringen men har ingen känsla av att barnen har varit med i planeringen”

3. Berätta om inom vilka områden ni som föräldrar känner att ni har inflytande och känner er delaktiga?

” Mycket positivt med IUP där både vi och barnen får vara med och ”styra”

” Det är helt upp till elev- lärare och förälder om det blir något bra av IUP”

4. Finns det utvecklingsområden här på skolan som ni vill ska utvecklas?

” Fler samtal mellan skola och förälder för de barn som behöver extra stöd – nu kommer samtalen för sent – borde ligga i september med uppföljning efter 2 månader”

” Kan mailkontakten utvecklas?”

” Varför finns inte veckobrev eller veckorapporter i alla klasser?

” Få veta mer och tidigare vad som händer av skadegörelse – både skol- och fritid – tyvärr hänger yngre barn på de äldre”. En annan förälder berättar om verksamhetsrådet (framtidgruppen) där två föräldrar från varje klass träffar personal och rektor två gånger per termin. Protokoll skrivs och skickas till alla. I dessa protokoll kan man ta del av exempelvis skadegörelsen på skolan.

” Det förekommer utvecklingssamtal utan barn – mycket underligt”

” Vore bra om skolan kunde utveckla en skolprofil”

” Det borde finnas linjerade skrivböcker (hjälpplinjeböcker)”

” Man borde bilda arbetsgrupper där politiker, föräldrar och barn är med”

”Ordna ”föräldramöte med målarpensel” för att snygga till utrymmen som är och ser mycket nedslitna ut

(BYGG EN NY GYMNASIKSAL)

5. Vad är det bästa med den här skolan?

”Vi föräldrar känner oss välkomna”

”Alla känner alla”

”SÖK-gruppsdagarna (Schyssta Östansjö Kompisar) Eleverna är indelade i tvärgrupper från förskoleklass till åk 6 och gör olika saker tillsammans.

”Liten skola centralt i samhället”

”Jättebra engagerad personal som det är lätt att få kontakt med”

”Utnyttjar resurserna flexibelt”

”Funktionshindrade barn tas bra om hand”

SAMTAL MED PERSONALEN

Vi träffade fem representanter för personalen. De svar som i första hand redovisas är det som framkom vid samtalen. I vissa fall kompletteras bilden genom att redovisning göres av personalens skriftligt inlämnade svar. Största anledningen till att svaren kompletteras är att tiden inte räcker till för samtal kring alla frågor.

1. Berätta om i vilka frågor barnen här på skolan har inflytande i vardagen?

- Praktiska miljöfrågor
- Klass- och elevråd
- Vid samlingar och kring matsituationen
- Klassrumsregler
- Placering, möblering och dekorationer i klassrummet
- ”Det är svårt att få barnen att förstå att vad påverkan och inflytande är – men – vi får visa barnen vad som kommit från dom”
- Pratgrupper
- Småstjärnorna
- Elever får leda avslutningar, storsamlingar etc
- Lyhörda inför barnens förslag

2. Beskriv hur ni ger barnen inflytande och delaktighet i inlärningssituationen?

- Efter varje tema görs utvärderingar och diskussioner inför nästa arbete – ska vi göra på samma sätt eller förändra något? Vad har vi lärt oss?
- Utvecklingssamtal och IUP-pärm. Eleven formulerar sina egna mål och tar ansvar för sitt eget lärande. Som grund för samtalet ligger det ”brev” som eleven fyller i.
- Eleven görs medveten om sitt eget lärande genom IUP - arbetet med stegblad inom områdena, matematik, svenska, engelska och socialkompetens. Detta arbetsätt är bra för barnens självkänedom.

- En viktig del i lärandet är den kartläggning av måluppfyllelsen som görs av specialläraren på varje elevs kunskapsnivå i svenska åk 1 och 2. Denna kartläggning blir också en hjälp för elevens framtagande av sin egen IUP.
- Veckoutvärderingar.
- Storsamlingar – klasserna presenterar delar av sitt arbete för de andra på skolan.
- Sökgrupper (åldersblandade tvärgrupper av skolans alla elever F - 6 som träffas runt ett tema 3 dagar per termin.
- Vid temaarbete, gemensamma fakta men även studier utifrån intresse.
- Ute-dagar och naturstudier.
- Rollspel kring olika historiska teman.

3. Berätta vad ni gör för att öka barnens inflytande, delaktighet och ansvarstagande?

- Entreprenörskap exempelvis Vårmarknaden.
- Ge utrymme för att eleverna ska ta egna initiativ.
- SÖK-grupper där de stora tar hand om de små.
- ”Målmonster” som tydliggör målen och motiverar eleverna att arbeta mot sina personliga mål.

4. Finns skillnader i inflytande mellan flickor och pojkar? I så fall vilka?

- Inget som vi tänker på.
- På fritids tar flickorna för sig och de flesta kamratstödjare är flickor.

5. Berätta om på vilket sätt föräldrarna har inflytande här på skolan?

Personalen betonar att det är oerhört viktigt att ha med sig föräldrarna i och kring arbetet i skolan. Föräldrar kan ha inflytande på olika sätt. Vid samtalet och utifrån vad personalgrupperna pratat igenom före träffen så framhåller man:

- det viktigaste är att man möter föräldrarna med ett tillmötesgående förhållningssätt.
- utvecklingssamtalet är också viktigt.
- olika möten i skolan – föräldramöten, i korridoren, vid besök i skolan etc.
- telefon- och mejlkontakter, veckorapporter/brev.
- framtidsgruppen.

6. Berätta vad ni gör för att öka inflytande, delaktighet och ansvar för föräldrarna?

Även här framhåller man att det är nödvändigt att ha ett förhållningssätt mot föräldrarna som är inbjudande – viktigt att arbeta ihop skola och hem eftersom det i dagens skola finns så många ”lustbarn” d v s barn som inte kan klara av att ha tråkigt. Man påpekar också vikten av att ge föräldrarna klar och tydlig information om skolans verksamhet.

7. Vilka är de viktigaste frågorna för er att vara med och utveckla här på skolan?

- Ledarskapet i klassrummet – att möta dagens lustbarn.
- Utveckla elevernas ansvar för sig själva, för varandra och för sitt eget lärande.
- Utveckla entreprenörskapstanken.
- Arbetslagets inre arbete.
- Få större inblick i vad som händer i ledningsgruppen.
- Tjej- och killgrupper.
- Vidareutveckla samarbetet med föräldrarna.

8. Finns det utvecklingsområden som ni själva skulle vilja ha större inflytande i?
I så fall vilka?

- Tid för reflektion.
- Prioritering och strukturering av arbetsuppgifterna ”Känns som vi har en massa måsten hela dagarna”.
- Ha erfarenhetsutbyte med personal på de övriga F - 6 skolorna.
- Utveckla arbetslagets inre arbete.
- Fritidshemsträffarna upplevs positivt – gärna flera träffar.

9. Vad är det bästa med den här skolan?

- Härliga elever.
- Kollegorna – hög ambitionsnivå.
- Skolans storlek gör att man känner alla.
- Skolans utemiljö och nära till naturen.
- Bra pedagogiska diskussioner som för utvecklingen framåt.
- Barnens eget lärande.
- Arbetet med handlingsplanerna.
- SÖK-grupperna.
- Bra samarbete med förskolan.
- Bra mat.
- Bra personal i matsalen, vaktmästeri och städ.

TRÄFF MED ELEVER

Vi träffar 12 elever som representerar från förskoleklass till åk 6. Det är mycket som hinner sägas under en kort stund när så många elever vill komma till tals – men jag har gjort ett ärligt försök att försöka redovisa allt vad som framkom vid träffen.

1. Berätta om på vilket/vilka sätt ni har inflytande i skolans vardag?

- Vi får välja högläsningsböcker.
- Klassråd och elevråd.
- När vi hade vårmarknaden – ”rösta fram grejor som ska säljas”.
- Arbeta mot fördomar – ”fyller i en termometer vad man tycker”.

2. Hur får du påverka vad ni ska göra i själva undervisningen?

- Vi planerar vårt eget arbete.
- Bestämna målen och träna på dem.
- Bestämna vad vi ska skriva i våra böcker.
- Vi är med på utvecklingssamtalen.
- ”Samlade stjärnor för bra dagar – ”läraren sätter stjärnor”.
- Får berätta inför klassen om exempel sin högläsningbok.

3. Vilka frågor tar ni upp i klassrådet?

- Vilka regler vi ska i klassrummet – ”om man inte följer reglerna blir det telefonsamtal hem”. Reglerna handlar exempelvis ”att man inte får skrika i klassrummet och att man får ta igen tid om man kommer in för sent efter rast”

4. Hur tycker du att klassrådet fungerar?

Av elevernas svar att bedöma så är det olika hur klassråden fungerar.

5. Vilka frågor tar ni upp i elevrådet?

- Om man inte kan få frukt i stället för efterrätt – ”Ni får ringa till kostchefen” (Kicki).
- Vilka redskap som ska finnas ute exempelvis spadar, hjälmar och stjärtlappar.

6. Vad är det bästa med den här skolan?

- Snälla och justa elever – många kompisar.
- Träslöjden.
- Mycket och god mat.
- Bra skolgård.
- Tycker att det bra med SÖK-dagarna – fungerar bra med olika aktiviteter – ”men vi får minuspoäng om vi svär”.
- Det är bra med kamratstödjare – ”några som tittare extra och som har ”tystnadsplikt”.

7. Vad kan göras bättre?

- Vi ska sluta göra dumma kommentarer.
- Sluta använda kränkande ord – ”pratar ibland om det i vissa klasser”.
- Fråga: ”Kan ni era mål?” ”Det är många som inte kan sina mål”.
- Reparation behövs av vissa rum.
- Om hinderbanan råder olika uppfattningar
  - förläng hinderbanan så man göra mer
  - ta bort hinderbanan – ingen använder den.

- Pulkabacken ska göras brantare – hopp byggas – försvann när man tog bort sandhögen – det finns träd i vägen för pulkaåkningen.
- Längre raster.
- Taket utanför 4:ans klassrum är för litet – ”regnar på oss när vi står där”.
- Det finns också en bom som ska låsas – ”fungerar inte alltid!”

SLUTKOMMENTAR

Östansjö skola är en av många skolor i kommunen som upplevs som lagom stor vilket gör att personal och elever känner varandra. Många vårdnadshavare är också väl förtrogna med arbetet i skolan.

Trivseln verkar mycket god både bland elever, vårdnadshavare och personal. Det är liten skadegörelse under dagtid men eftersom skolan ”ligger mitt i byn” så förekommer däremot en del skadegörelse under icke skoltid.

Personalen på skolan arbetar mycket målinriktat med olika arbetsplaner och genomför också regelbundna utvärderingar.

Stor vikt läggs vid att följa upp barnens läsförmåga.

Även arbetet med IUP har utvecklats mycket de senaste åren där huvudsyftet är att barnen ska vara bära av sin egen IUP.